

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om oplysnings- og salgspligt vedrørende kulbrinter.

(Lovforslag nr. 130. Fremsat 10/3 75).

Tredje næstformand (Bay):

Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger.

(Lovforslag nr. 129. Fremsat 10/3 75).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Erik Holst (S):

Selv om der ifølge handelsministerens fremsættelse ikke er nogen direkte forbindelse imellem de to lovforslag, så er det, som de fleste af os trods alt føler, at de begge to er facetter i den energidebat, der går herhjemme efter de store problemer i 1973-74, og de er vel også et led, et måske ikke særlig tydeligt, men dog et led, i en energipolitik på længere sigt.

Vedrørende forslag til lov om ændring af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger kan vi sige, at det er to praktiske ændringer, der her fremsættes forslag om. For det første behandles foranstaltninger vedrørende energiforsyningen og de indgreb og de ting, som handelsministeren i givet fald vil foretage, såfremt den internationale forsyningsituation skulle give anledning til det, i det energipolitisk udvalg, der er nedsat her i folketinget i 1974. Det forekommer både rimeligt og naturligt.

Den anden ændring vedrører handelsministerens muligheder for at lave en prisudligningsordning, og dette forekommer ligeledes rimeligt med de erfaringer, vi har fra 1973, hvor det viste sig, at selv om man importerede til de stærkt varierende priser, kunne man ved en udligningsordning bevirke, at disse priser over for forbrugerne blev af samme størrelse og mere rimelige.

Vi kan fra socialdemokratiets side anbefale lovforslaget til gennemførelse.

Det andet lovforslag om oplysnings- og salgspligt vedrørende kulbrinter indeholder i og for sig to ting. Vi kan måske godt være bekendt med det samme at oversætte kul-

brinter ved olie, benzin og gas. Det andet vi kan sige, det indeholder, er en paragraf, der giver regeringen mulighed for at ratificere en aftale om et internationalt energiprogram. Umiddelbart ville jeg måske nok have foretrukket, at en sådan ratifikation blev givet i en særlig lov, det plejer vi jo at gøre, hvor vi har en normal behandling ad to gange, og ikke at vi blander et lovforslag sammen med en ratifikationsaccept. Men jeg forstår godt handelsministeren, når han i sin fremsættelse siger, at det må være rimeligt, at man ser det i sammenhæng.

Ser vi dette her i sammenhæng, så må vi sige, at det åbner mulighed for et internationalt samarbejde, som vi så stærkt savnede i den krisesituation, vi var inde i i 1973-74. Det internationale energisamarbejde har ikke været særlig fremtrædende tidligere, og vi må vel sige, at hvor EF tidligere måske gav tillid til og tro på, at man kunne løse energipolitiske problemer, dér viste den barske kendsgerning, at det ikke var muligt på det tidspunkt. Derfor må det hilses med tilfredshed, at der nu er etableret et sådant energiprogram imellem 16 eller måske 18 lande. Jeg har godt bemærket mig, at handelsministeren siger, at for Norges vedkommende er der tale om et særligt medlemsforhold, og for New Zealands vedkommende er det, så vidt jeg ved, endnu ikke længere end på beddingen. Men altså, kan 16 eller 18 vestlige olieimporterende lande arbejde sammen, må det ses som et meget, meget betydeligt fremskridt.

Jeg er godt klar over, at det første, der nitter disse lande sammen, er de olieforbrugende lande, at de ligesom udgør en blok over for OPEC-landene, de olieproducerende lande, men alligevel må man nok konkludere, at en samling om energispørgsmål må være til gavn for alle såvel olieproducerende som olieforbrugende lande og her ikke mindst måske for de lande, der som u-lande er olieimporterende uden at have den samme vægt, som de vestlige højt industrialiserede lande måske har ved et samarbejde. Jeg er godt klar over, at vi ikke skal vente os de meget, meget store og meget, meget afgørende fremskridt på dette samarbejdsområde i første fase, men jeg har alligevel noteret mig, at de muligheder, der ligger for, at man ud over i krisesituationer kan lave et samarbejde, vil betyde, at de energibe-

[Erik Holst.]

rende og energibesparende foranstaltninger nu er kommet så langt frem, at man ikke alene taler om dem, men at man også konkret prøver at etablere et samarbejde om dem.

Det må også hilses med tilfredshed, at det samme energisamarbejde nu prøver at trække alternative energikilder frem. Selvfølgelig er jeg godt klar over, at det er med det sigte, at man skal prøve at gøre hver især selvforsynende i så høj grad som muligt, og at man skal prøve på at gøre sig uafhængig af krisesituationer, der kan opstå på verdensmarkedet. De kriseforanstaltninger, som her foreslås, drejer sig som sædvanlig om lagre, forbrugsbegrænsninger og oliefordeling, altså er de udtryk for en håndgribelig solidaritet landene imellem. Nu klarede vi den jo sidste gang takket være handelsministerens eminente evne til at realisere, jeg havde nær sagt ønsker og tanker hos befolkningen uden det kæmpestore apparat, og jeg vil også tro, at vi i en ny situation skulle have mulighed for at klare det uden en voldsom opbygning af særlige kontorer og særlige apparater herhjemme.

Den solidaritetsfond på de 25 mia dollars, der er tale om at etablere, har sin rod i en meget positiv tankegang, idet man siger, at denne fond skulle kunne etableres af de olieproducerende landes overskydende kapitaler i de internationale banker. På den måde skulle man ligesom kunne sige, at der er en direkte forbindelse og fælles interesse mellem de olieproducerende og de olieimporterende lande.

Gennemgår man det forslag, som handelsministeren kalder et lovforslag, der skal sikre, at Danmark er i stand til at opfylde internationale forpligtelser, så hæfter man sig selvfølgelig i første omgang ved, at vi nu med dette lovforslag gennemført i højere grad kan kræve informationer fra olieselskaber eller selskaber, der på en eller anden måde beskæftiger sig med olie og gas og dermed beslægtede produkter. Nu tror jeg ikke, at vi kan sige, at det var 100 pct. mørklagt, hvad olieselskaberne foretog sig i den sidste krisesituation, men vi kunne måske godt have ønsket, at der havde været en lovhjælp til at pålægge disse selskaber en oplysningspligt, der i højere grad kunne

have sikret indgreb, der var baseret på faktiske forhold.

Jeg har også bemærket, at der i bemærkningerne til lovforslaget står, at Danmark kan komme i den meget ejendommelige situation i en international oliekrisesituation, at såfremt vore lagre herhjemme eller vore tilførsler måtte være større end de 16 lande, vi skulle stille os solidarisk med, så skulle vi eksportere olie. Det kan selvfølgelig godt falde nogle for brystet, at vi i en sådan krisituation skulle gøre det, men det må igen, synes jeg nok, tilskrives den solidaritet, som jeg trods alt vil betragte som en meget stor fordel ved Det Internationale Energi Program.

Socialdemokratiet kan både gå ind for det, der står i § 8, nemlig ratifikationen, og kan gå ind for den oplysnings- og salgspligt, der ligger i selve lovforslaget. Jeg vil tro, at der bliver tale om et meget beskedent arbejde i energipolitisk udvalg, før man kan vedtage disse to lovforslag.

Guldberg (V):

Jeg vil begynde med forslaget om oplysnings- og salgspligt vedrørende kulbrinter og sige, at jeg ligesom den foregående taler først og fremmest betragter dette som et spørgsmål om at få ratificeret aftalen. Derfor havde jeg heller ikke haft noget imod, at den var blevet underkastet den mere almindelige behandling. På den anden side kan det også være nyttigt at få tingene i den sammenhæng.

Jeg vil gerne sige, at vi er positivt indstillet over for at få aftalen ratificeret og også få den hurtigt ratificeret. Vi er fra dansk side uden tvivl interesserede i, at denne aftale kommer hurtigst muligt på plads. Jeg har læst bemærkningerne med stor interesse, og bortset fra at bemærkningerne omhyggeligt med pegefingeren fortæller, hvad der er danske interesser, inden man får lov at læse resten og derved har ægget min trang til modsigelse, så er det alligevel lykkedes mig at overvinde den til at holde mig til indholdet. Jeg er altså kommet til det resultat, at det for Danmark må være en rigtig og ordentlig løsning, så godt som det nu kan lade sig gøre, og at vi selvfølgelig har en dansk interesse i solidaritet i videst muligt omfang. Vi kan altså beklage, at den ikke går videre, det kan måske i visse tilfælde i

[Guldberg.]

virkeligheden vise sig, at de 13 lande er sådan det minimum, vi kan komme ned på, men det skal da ikke forhindre os i at være interesseret.

Jeg vil også gerne udtrykke min tilfredshed med, at man i en sådan international aftale kan fastlægge regler om flertalsafgørelser. Jeg synes, det på mange måder er et vigtigt princip for Danmark, at man kan det, og at man kan gøre det naturligvis konkret og i forhold til et bestemt område, men det er nu engang sådan, at vi jo godt ved, at i vanskelige situationer kan det vise sig, at internationale forpligtelser ikke bliver overholdt, og at det kan være svært i nogle tilfælde at skulle overholde dem, kan man også godt forstå. Der må meget tolerance til her, men alligevel er det for et lille land en værdifuld ting, at man på ganske almindelig måde kan slutte traktater om internationale forhold, som også henlægger sådanne opgaver til flertalsafgørelser.

Man kan selvfølgelig også rejse spørgsmålet, om hele denne aftale får nogen længere tilværelse. Det kan vi vel ikke have noget imod fra dansk side at den gør. På en måde kan man ikke lade være med en gang imellem at se på de historiske paralleller, og der er måske meget parallelt mellem det, der foregår i øjeblikket, og det, der hed Suezbrugersituationen. I hvert fald er det klart, at denne aftale har en væsentlig funktion ikke alene i kraft af sit indhold, men også i kraft af, at den skal danne et grundlag for nogle drøftelser, der forhåbentlig rækker langt videre, og som gerne skulle medvirke ikke alene til at undgå en krisesituation som den, vi har kendt, men i høj grad til at kunne bringe en vis økonomisk orden ind i den uorden, som vi desværre har fået inden for de sidste par år, og som vel nok i virkeligheden er det langt væsentligste spørgsmål.

På denne baggrund er jeg altså kommet til, at de beføjelser, som foreslås tillagt ministeren i selve lovforslaget, må være beføjelser, vi kan gå ind for — jeg kan ikke se, at de går videre, end hvad der er rimeligt og fornuftigt til det brug — og som sagt altså også kommet til, at det vil være en fornuftig ting af Danmark at ratificere hurtigt.

Når jeg så går over til det næste lovforslag, så er jeg lettet over også af hensyn her-

til at konstatere, at det ikke er absolut nødvendigt, at de bliver færdige samtidigt. Jeg synes, det er udmærket at få dem behandlet i sammenhæng, men jeg synes nok, at lov om ændring af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger har fået en komplikation. Jeg er ikke sikker på, at det sådan set er tilsigtet, men så snart der er en komplikation, kan det måske godt kræve en lidt længere behandling end det, vi kunne have ordnet selve ratifikationen med. Jeg synes, det er en rigtig tankegang, at man overfører behandlingen af de specielle sager, der her er tale om, til folketingets energiudvalg, og det må jo kræve lovhjæmmel. Så langt, så godt.

Jeg vil også gerne sige, at det helt dækker mine erfaringer med hensyn til situationen, sådan som den så ud i 1973, at man på olieenergiområdet, hvis man skal have en fornuftig kontrol med tingene, og hvis en krise eller kriselignende situation skulle indtræde igen, kan komme ud i den situation, at man kan være nødt til at lave prisudligning. Jeg vil gerne sige til handelsministeren, at det er jo noget — og det tror jeg også, handelsministeren er enig i — man meget nødtigt vil. Det er på mange måder noget, der har nogle bivirkninger og er en meget ubehagelig opgave, så der skal efter min mening et meget tungt læs til. Men jeg erkender, at vi var i nærheden af at måtte gøre det, og derfor vil det være urealistisk på dette område, hvor man kender forholdene og har set det, ikke også at sikre sig, at man i givet fald, hvis man vil få brug for det, også har den hjælp. Dertil og dertil godt.

Men når det kædes sammen med en ændring af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger i al almindelighed og derved bliver til en indførelse, som jeg synes — det behøver jo ikke at være tilsigtet — sker ad bagdøren af en myndighed til at foretage prisudligninger også på alle mulige andre områder på grund af forsyningsmæssige vanskeligheder, så må jeg altså sige, at der er en hel kvalitetsforskel mellem de to situationer.

For oliemarkedets vedkommende var der og er der jo tale om et udpræget kartelmærked, hvor i hvert fald de erfaringer, jeg havde lejlighed til at gøre, viste, at det kunne være praktisk talt umuligt, måske endda somme tider endda for leverandøren selv, at vide, hvor olien kom fra. Hvis olien kom fra forskellige kilder og blev blandet

[Guldberg.]

sammen i nogle større bøtter og derefter fyldt over i nogle mindre og transporteret videre, så kunne det jo blive noget vanskeligt, hvis der var forskellige priser på de forskellige dele. Så er det klart, at prisudligningsproblemet blev brændende nødvendigt, ikke alene indenlandsk, men i øvrigt også mellem landene indbyrdes. Så er der også tale om et område, der så udpræget er en enhed.

Med henblik på mine bemærkninger om at der skal et tungt læs til, før man går over til prisudligning, og at det tunge læs naturligvis kan komme til stede inde på energiområdet, så forekommer det altså mig, at det er en ret så stor opgave for udvalget at gennemanalysere andre vareområder, andre muligheder for forsyningsmæssige vanskeligheder — det kan være med hensyn til alt muligt andet — mulighederne for, hvad det kan være for ting, og rimeligheden i, at man i modstrid med den nugældende lov eller til forskel fra den nugældende lovgivning på disse områder i anledning af oliekrisen skulle have fået brug for at have en særlig hjemmel til at lave prisudligninger. Den mener jeg, der er lidt mere politik i, og jeg forbeholder mig altså, at vi skal have lejlighed til at drøfte dette i udvalget. Derfor vil jeg gerne give tilsagn om en saglig drøftelse af dette, men samtidig give tilsagn om, at vi fra vor side er parat til at få ratifikation på plads hurtigst muligt. Det fremgår jo af alt materialet her, at begge hensyn også vil kunne tages, og jeg vil gerne anbefale begge forslag i øvrigt til en velvillig behandling.

Nauerby (FP):

Loven om oplysnings- og salgspflicht vedrørende kulbrinter er en følge af den aftale, der er indgået seksten lande imellem, en foreløbig aftale om oprettelse af et internationalt energiagentur, som skal koordinere energiforsyningen i krisetilfælde og fremme et bredere energipolitisk samarbejde af mere varig karakter. Lovforslaget indeholder sådan set en ratifikationsordning, som bliver vedtaget i samme lov. Vi må jo for Danmarks vedkommende sige, at vi har oplevet en krisituation sidste år, så det kan ikke nægtes, at Danmark er følsom over for energitilførsel fra udlandet og derfor må gå ind for de forpligtelser, som en sådan aftale indebærer.

Der er enkelte punkter i lovforslaget, vi ønsker nærmere belyst. Vi vil også gerne have kendskab til de drøftelser, som det i bemærkningerne til lovforslag 129 om forsyningsmæssige foranstaltninger er nævnt, at der har fundet sted med Oliebranchens Fællesrepræsentation. Jeg håber, vi kan få det under udvalgsarbejdet, men kan i øvrigt tilslutte os lovforslaget.

Med hensyn til den ændring, der er foreslået i loven om forsyningsmæssige foranstaltninger, kan fremskridtspartiet stemme for den del, der vedrører, i hvilket udvalg de enkelte sager skal behandles. Hvad angår prisudligningen, må vi absolut gå imod den, for vi ved jo fra sidste vinter, at den i særdeleshed var aktuel inden for oliebranchen, men nu er der muligvis også tænkt på andre varer her. Men vi kan jo få nærmere oplyst under udvalgsbehandlingen, hvad handelsministeren har ment med prisudligningsordningen.

Vi vil tilsige en velvillig og en saglig behandling i udvalget.

Stinus (RV):

Andre ordførere har allerede gjort opmærksom på det, men jeg vil gerne gentage og understrege det: Forslaget burde have heddet eller i hvert fald også have heddet: „Forslag til ratifikation af aftalen om Det Internationale Energi Program“, da Danmarks underskrivelse af denne aftale er det fundamentale i det lovforslag, vi har til behandling.

På det radikale venstres vegne kan jeg give tilslutning til lovforslaget både med hensyn til ratifikationen af aftalen og de af hensyn til lovgivningen nødvendige lovændringer.

Som det oplyses i bemærkningerne til lovforslaget, foreligger allerede i eksisterende lov hjemmel til påbud om mindstelagre. Der gøres ligeledes opmærksom på, at Danmark i henhold til EF's regler er forpligtet til at opbygge olielagre svarende til 90 dages forbrug, men det tilføjes, at disse lagre ikke fuldt ud kan medregnes til opfyldelse af forpligtelsen til opbygning af krisereserver under Det Internationale Energi Program. Jeg vil gerne spørge, om handelsministeren er i stand til at give nærmere oplysninger om baggrunden herfor.

På det radikale venstres vegne kan jeg

[Stinus.]

også give udtryk for tilfredshed med det af Danmark anmeldte program for forbrugsbegrænsende foranstaltninger i en krisesituation. Vi er enige med ministeren i, at det vil være u hensigtsmæssigt, om en stillingtagen til energipolitiske spørgsmål kan foregå i to forskellige udvalg, og kan derfor også give tilslutning til den foreslåede ændring af 1968-loven, således at behandlingen af forbrugsbegrænsende foranstaltninger på energiområdet overflyttes til energiudvalget.

Tilslutningen omfatter også spørgsmålet om prisudligningsordninger, som vi finder både ønskværdige og nødvendige af hensyn til forbrugerne i en krisesituation.

Med hensyn til oliefordelingen ligger IEP-aftalens fordel i, at fordelingsordningen udløses, medmindre et kvalificeret flertal af deltagerlande stemmer imod. Dette var ikke tilfældet under den sidste oliekrise, og situationen dengang viste med al tydelighed, at sådanne aftaler ikke kan indgås, når krisesituationen først er opstået.

Det hedder i bemærkningerne, at der skal sikres fortrolighed med hensyn til de oplysninger, der indhentes om olieselskabers og tankskibsrederiers forhold. Jeg vil gerne understrege betydningen heraf.

De øjeblikkelige finansielle konsekvenser er til at overse. Det er derimod de finansielle konsekvenser af gennemførelsen af det langsigtede energisamarbejde ikke — af god grund, for om dette samarbejde hersker der endnu usikkerhed. Der kan vel her blive tale om ganske omfattende investeringer i øget forskning og udvikling af alternative energikilder. Det er klart, at Danmark har interesse i at deltage i et sådant samarbejde, men der er grund til at nævne, at beslutninger, som pålægger de deltagende lande nye forpligtelser, ifølge aftalen skal træffes med enstemmighed. Dette kan bl. a. få betydning for os med hensyn til samarbejdet om udviklingen og eventuel anvendelse af atomenergi, som jo fortsat er et spørgsmål, vi ikke har taget stilling til her i landet.

Der er sluttelig grund til at understrege, at aftalen om det internationale energiprogram ikke er en aftale imod noget eller nogen, men en aftale for noget, en aftale om solidaritet, som hindrer, at enkelte lande af producentlandene kan udskilles til særlig behandling. Denne solidaritet — dette sam-

arbejde — skulle imidlertid også gerne danne basis for en konstruktiv dialog mellem olieforbrugerlande og olieproducenter, en dialog, som gerne skulle føre til stabilisering af oliepriserne på et niveau, som er tilfredsstillende for både producenter og forbrugere, og føre til en sikring af regelmæssige forsyninger. Dialogen skulle også gerne føre til et videre samarbejde om den økonomiske og sociale udvikling i både de olieproducerende lande og i de udviklingslande, som ikke selv har olie, og som er hårdere ramt, end vi er. Energifikrisen vil da have vist sig at være begyndelsen til en ny udvikling i det internationale samarbejde.

Lembourn (KF):

Målt med international alen må man vel nok sige, at denne aftale er mere kontant, end man er vant til, og at den har kunnet gennemføres hurtigere og mere effektivt, end man plejer at kunne gøre i internationale drøftelser. Det kan man kun glæde sig over, for jeg bedømmer denne internationale aftale som overordentlig gunstig netop for Danmark.

Danmark er vel et af de lande i rækken af lande, som deltager i aftalen, der er svagest stillet netop på olieforsyningsområdet. Med en meget høj industrialiseringsgrad, en høj udenrigshandel pr. indbygger og i meget ringe grad selv energiproducerende er det uhyre vigtigt for os, at vi kan deltage i en sådan aftale, og at den kan gennemføres hurtigt.

Det konservative folkeparti vil derfor gerne medvirke til at få den ratificeret hurtigst muligt. Tilfreds med den internationale aftale må vi naturligvis også acceptere de følgelove, som kommer af den, hvad vi også gerne gør.

Jeg har kun et par meget små bemærkninger at gøre til ministeren. Jeg indrømmer, at de er meget små. Men hvad, lidt kan have ret.

Det drejer sig om § 5 i forslaget om oplysningspligt. Burde der ikke med hensyn til formuleringen af fristen: „ministeren kan fastsætte en frist for oplysningspligt“ stå „en rimelig frist“? Jeg foreslår det, fordi det kan være vanskeligt for visse selskaber — der kan være forskel mellem selskabernes muligheder — for at skaffe oplysninger på samme tid. Der kan være visse vanskelighe-

[Lembourn.]

der for på forhånd at vide med sikkerhed, om tilførslerne nu også kommer i det omfang, man havde tænkt sig. Derfor vil jeg spørge ministeren, om ikke man kunne sætte dette lille ord ind. Det begrænser jo ikke ministerens bemyndigelse på nogen måde, men det giver altså en lidt mere smidig formulering.

Og så en endnu mindre ting, det håber jeg man tilgiver mig, men mange bække små. Der skal altså ansættes to akademikere i handelsministeriet og to akademikere i justitsministeriet og to HK-funktionærer begge steder. Det er jo ikke morsomt, når vi er i den situation, som vi nu engang er personalemæssigt. Er det ikke muligt med det personale, man har i de to ministerier, at klare dette her? Det kræver noget arbejde, det gør det, men kunne man så ikke omprioritere lidt og så gøre lidt mindre ved noget andet og lidt mere ved dette her? Vel, det er en lille bitte ting, men jeg tillader mig altså at spørge om det.

Det konservative folkeparti vil tilsige en velvillig og hurtig behandling.

Ømann (SF):

Lad mig starte med lovforslaget om de forsyningsmæssige foranstaltninger, det er jo det letteste. Det kan vi fra mit partis side ikke have særlig meget imod. Det er fornuftigt at føre disse drøftelser over i det energipolitiske udvalg. Det er ligeledes meget fornuftigt, og der er et stort behov for det, at have adgang til at foretage en prisudligning i en krisesituation mellem de forskellige forbrugsgrupper. Det mærkede vi meget tydeligt ved den forrige akutte krise.

Men så er det vanskeligere med det andet forslag, som altså tjener til at gennemføre nogle danske lovforanstaltninger og dernæst at give grønt lys for at tiltræde aftalen af 18. november 1974 om et internationalt energiprogram.

Man kan sige, at de foranstaltninger, som står i, må jeg sige det danske forslag, er da vældig uskyldige, fornuftige og banale og selvfølgelig. En oplysningspligt, det er da kun godt, vendt imod olieselskaberne og de multinationale selskaber, en pligt også til at videregive oplysningerne til aftalepartnere, ja vel, det er da også naturligt i det internationale samarbejde, og at man også skal

opfylde solidaritetsbetingelserne med hensyn til videresalg, hvis man har fået for meget olie i en krisesituation. Alt dette er godt og rigtigt.

Men så § 8, den lille paragraf, som giver grønt lys for at tiltræde energiaftalen.

Lad mig først slå fast som mit partis standpunkt, at løsning af de overordnede energi- og også ressourceproblemer kun kan ske på internationalt grundlag i den udviklingsfase, verden for øjeblikket er inde i. Mange her i tinget har jo fattet ideen om én verden, og mange her i tinget støtter også FN's bestræbelser i al almindelighed. Men må jeg så sige, at dette forslag mangler jo det universelle. Det kan man se, når man ser, hvem aftalen er tiltrådt af. Det er hovedsageligt de højt industrialiserede vestlige lande plus Japan, Canada og USA.

Det er faktisk de riges klub, vi har her, med nogle ganske få undtagelser. Det er de olieforbrugende industrilande i en klub, som ikke er vendt imod u-landene, bevares, man har endda vasket hænder i præamblen til aftalen og sagt, at disse parter er vidende om, at også u-landene har deres forsyningsproblemer. Men det er et meget vagt løfte, og det er ingen garanti for, at denne aftale i sin natur, i sin basis ikke er vendt mod den svagere del af verden.

Der er jo positive ting — de er også selvfølgelig, som jeg nævnte før — i aftalen: pligt til selvforsyningssevne, til at holde lagre. Det er ikke nyt for os, det har vi i forvejen, dér har vi ingen vanskeligheder. At begrænse efterspørgslen i en krisesituation har vi også prøvet, det er også selvfølgelig, og det med fordelingen er også i sig selv rigtigt og udtryk for en international solidaritet. Og så er der også samtidig nogle principielle mål, som man har stillet sig, og som endnu kun delvis er opfyldt, og som den radikale ordfører rigtigt bemærkede, som vi ikke kender indebyrden af.

Jeg tror, man skal forstå denne aftales historie. Det startede jo med nogle EF-forhandlinger og også med, at Frankrig fra begyndelsen af ikke var særlig begejstret for de planer, man havde i EF, og trådte ud af dem. Man ved også, at der har været forskellige konfrontationer mellem Frankrig og USA i denne affære, og at det lykkedes USA at få de øvrige EF-lande over på USAs linje. Hvad var da den? Linjen kan bedst beteg-

[Ømann.]

nes som en konfrontationslinje. Man ville nemlig samle forbrugerlandene, disse rige forbrugerlande, i en struktur, før man satte sig hen og forhandlede med de olieproducerende lande, for at have magt. Dette er en konfrontationslinje, og jeg ser, at handelsministeren i sin fremsættelsestale så at sige har gjort denne linje til den danske regerings linje, hvilket jeg sådan set beklager på det dybeste.

Kronen på denne holdning var jo i og for sig, at den amerikanske forsvarsminister åbenlyst truede de olieproducerende lande med krig.

Hvad var grunden til Frankrigs skepsis? Det var, at man ville følge en anden linje over for de olieproducerende lande og forhandle med dem, samtidig med at forbrugerlandene forhandlede indbyrdes. Dernæst at Frankrig ikke ville have det resultat ud af EF-sammenhængen, at det var USA, der blev den dominerende part i denne affære. Og det er stadig væk Frankrigs holdning, at man ikke har tiltrådt, netop fordi det er USA, der bliver den dominerende part, det USA, der i denne forbindelse har været så venlig at erklære sig selv som et forbrugerland. Man skal ikke glemme, at de store internationale selskaber har deres hovedsæder i USA.

Jeg tror, man skal kigge meget grundigt på dette forslag og på de konsekvenser, det har og må have over for u-landene, der jo forhandlingsmæssigt vil stå sammen. Jeg ved godt, der er nogen, der har prøvet på at splitte dem op i olieforbrugende u-lande og olieproducerende u-lande osv., men forhandlingsmæssigt er det vistnok sådan, at de står sammen, og dette forslag her er en front imod samtlige u-lande.

Det er et stort og mangelhovedet problem, og der var meget mere at anføre. Jeg har vist sagt tilstrækkeligt til, at man fatter, at vor grundholdning til dette forslag er skeptisk, men vi vil naturligvis se nøjere på forslaget i udvalget.

Må jeg slutte med nogle konkrete spørgsmål til ministeren. For det første: er den danske regering virkelig gået ind med fuld musik for den amerikanske konfrontationslinje? For det andet: hvad vil regeringen konkret gøre for at nedbringe energiforbruget og skabe alternative energimuligheder,

ikke bare i en krisesituation? For det tredje: hvad vil regeringen gøre for at stramme den meget løse holdning, som aftalen giver udtryk for, over for de multinationale selskaber? Og endelig: er der nogen som helst bagved liggende sammenhæng mellem den hast, der synes at være med at uddele oliekoncessioner på sømråderne ved Grønland og denne aftales indhold og bestræbelser?

Honoré (KrF):

Olien er livsnødvendig for industrialiserede lande og kan derfor anvendes som et farligt våben imod olieimporterende lande.

Da olieåbnet i 1973 blev brugt især af araberne imod den industrialiserede verden, blev vi taget på sengen. Både økonomisk og politisk stod de olieforbrugende lande svagt. Der var ikke solidaritet imellem dem, de kunne spilles ud imod hinanden.

Kristeligt folkeparti mener, at det var afgørende nødvendigt for forbrugerlandene gennem solidaritet at opnå en større økonomisk og politisk uafhængighed af producentlandene. Derfor kan vi tilslutte os oprettelsen af et internationalt energiprogram administreret af et internationalt energiagentur. Vi er indforstået med, at forbrugsbegrænsende foranstaltninger på energiområdet overflyttes fra valutaudvalget til det energipolitiske udvalg.

Hvad angår f. eks. prisudligningen af varebeholdninger, vil vi gerne have dette nærmere belyst.

Det vigtigste lovforslag er lovforslag nr. 130, der skal muliggøre vores gennemførelse af IEP-aftalen. Vi er velvilligt indstillet over for lovforslaget som helhed, men det forekommer os, at man i § 1 er gået ud over den oplysningspligt, der kræves ifølge IEP-aftalen. Det drejer sig om, at der kræves oplysningspligt, som der står „vedrørende virksomhedsforhold i øvrigt“. Jeg spørger: hvad betyder denne tilføjelse? Er det en ubegrænset oplysningspligt, vi herigennem pålægger olieselskaberne, og hvad er formålet hermed? Er det — ud fra i og for sig andre betragtninger — for at få bedre hold på olieselskaberne, at få en bedre kontrol med disse multinationale selskaber, og i hvilken udstrækning er det realistisk at regne med, at vi kan sikre fuld fortrolighed om disse oplysninger? Nogen absolut nødvendighed i energisamarbejdet har indhent-

[Honoré.]

ningen af disse oplysninger næppe, men derfor kan de selvfølgelig godt være af interesse. Dette ønsker vi nærmere belyst i udvalget. Kristeligt folkeparti tilsiger begge lovforslag velvillig behandling i udvalget.

Ib Nørlund (DKP):

Det er dog en bagvendt måde, dette høje ting giver sig til at tage hul på hele problematikken omkring energiforsyningen og energispørgsmålene på.

Man kommer her med et lovforslag, hvis titel nærmest har karakter af en pudseløjerlighed — sådan bliver det i hvert fald opfattet af mange — og det er jo øjensynligt, at der ikke er tale om noget tilløbsstykke her i salen, men alligevel er der tale om ganske vidtrækkende afgørelser.

Det begynder meget tilforladeligt med bestemmelser om, at olieselskaber skal afgive oplysninger om, hvordan de tager olie og naturgas ind og ud og en række andre ting. Her kan man egentlig undre sig over, at sådanne fuldmagter ikke for længst var i regeringens hænder, men lovforslagets § 1, starter kun med „Til opfyldelse af internationale aftaler“. Deri ligger jo en højst besynderlig begrænsning, synes jeg, og jeg vil godt bede ministeren forklare det noget nærmere.

Men så i halen på det hele kommer der en lille bitte paragraf, som går ud på, at man skal ratificere et af de mest vidtgående skridt fra Danmarks side i den internationale politik. I sine bemærkninger siger ministeren, at denne traktat har langt videre sigte. Ja, det tør siges, men hvorfor kommer man så og vil have ratificeret en så afgørende, en så vigtig traktat på en så mærkværdig måde, nærmest så undseligt og tilhyllet som en tyrkisk haremsdame, der er på gale veje? Og man vil ikke her stille det i centrum for tingene, sådan som der faktisk er begrundelse for. For her er jo ikke alene tale om energipolitik. Her er også tale om storpolitik. Det ses jo også af, at Sverige og andre lande har taget forbehold over for traktaten ud fra deres neutralitetsstilling. Det ses også af, at Norge ikke agter at tiltræde den. Selv om det jo er blevet dæmpet ned i ministerens forelæggelse, er det jo alligevel sådan, at Norge ikke tiltræder, hvad der står i bemærkningerne.

Derfor er det ikke så selvfølgelig, som

åbenbart en del går ud fra, at Danmark tilslutter sig til dette foretagende. Der er tale om en ny form for blokdannelse i den internationale politik, og jeg vil endnu en gang erindre tinget, regeringen og hvem der ellers måtte høre efter om, at hr. Kissinger, som tog initiativet til hele denne historie, i sin tale i Chicago i efteråret netop sagde vendt imod udviklingen af et oliesamarbejde med de olieproducerende lande, at de, som sidder inde med den økonomiske magt, før eller siden vil forsøge at diktere de politiske betingelser for de nye internationale forbindelser, der opstår. Men det må fuldt så vel have gyldighed for den blokdannelse, som man her stiller på benene.

Det giver mindelse om, hvordan man i sin tid begyndte med Marshallplanen, med økonomiske og forsyningsmæssige osv. argumenter, og i løbet af et par år var endt i NATO. På samme måde kan dette internationale energiagentur i løbet af ganske kort tid føre til en sådan form for blokdannelse, der ganske nøje svarer til de planer, hr. Kissinger kom med for et par år siden om det såkaldte udvidede NATO under USAs førerskab.

Når man så blideligt taler om, at her er bare tale om et samarbejde på forbrugersiden, må man se på realiteterne i det. De er og kan ikke være andet end en konfrontation med de olieproducerende lande. Det er jo det, der ligger i udtrykket, en håndgribelig solidaritet mellem forbrugerlandene. Det har hr. Ømann gjort opmærksom på her, men hvad der har endnu større vægt, synes jeg, er, at de olieproducerende lande opfatter det som et skridt mod konfrontation.

Når det ses i sammenhæng med de stadig stærkere gentagne trusler fra USAs ledelses side om meget vidtgående indgreb i forbindelse med olieforsyningsproblemer, synes jeg også, man må forstå alvoren i, hvad der foregår her. Det er over et år siden, at jeg stillede et spørgsmål til den daværende udenrigsminister om, hvordan han vurderede hr. Schlesingers udtalelser i den retning dengang. Det blev affejet uden videre. Men siden hen er der dog mange gange fremsat sådanne trusler. Jeg vil gerne spørge ministeren, for jeg synes, det har relation til dette her: har Danmark på nogen som helst måde mødet det mindste imod disse trusler, som er fremsat fra USAs side, inden man

[Ib Nørlund.]

begiver sig ud på det eventyr, som det er at tilslutte sig denne ny blokdannelse? Og hvis ikke det er tilfældet, nytter det jo ikke noget, at der står nogle uforpligtende bemærkninger om, at man vil forbedre forholdet til producentlandene og den slags, som findes rundt omkring.

Det, der ydermere er tale om, er også, at man afskærer sig fra andre forsyningsmuligheder end dem, som energiagenturet stiller på benene. I den henseende har man ikke indtryk af, at de vekslende regeringer har gjort meget for at prøve på at skaffe nogle sådanne. Derimod blev det bekendt for nylig, at en føler fra Norge om at træffe særlige aftaler på dette område blev afvist af et medlem af regeringen med den begrundelse, at Danmark agtede at tilslutte sig IEA og derfor ikke kunne indgå på sådanne direkte aftaler.

Energipolitik er i vor tids verden jo også, eller kan i hvert fald bruges som en vej til at binde de samvirkende lande og ikke alene med de nuværende energikilder. Det, som også forudses i denne traktat, er, at den samme form for binding vil komme til at brede sig ud til andre fremtidige former for energikilder. I stedet for at benytte den situation til at finde muligheder for at placere Danmark mere selvstændigt, så går man faktisk den modsatte vej.

Jeg synes, der er mange ting i denne traktat, som kunne give anledning til bemærkninger, men da jeg ser af disse lys, der tændes, at der ikke bliver lejlighed dertil, selv om der er tale om en uhyre vigtig ting, skal jeg kun nævne dem ganske kort.

Jeg synes ikke, at det, at enstemmighedsreglen er ophævet i en række henseender, giver nogen som helst glædelig garanti for Danmark, tværtimod. Og man bemærker, at Danmark er tilsikret en stemmевægt på 4 ud af 148. Jeg gør opmærksom på, at traktaten også er forfattet på en sådan måde, at der for første gang, tror jeg, optræder en ny slags stormagt i den, nemlig olieselskaberne, som behandles med ærbødighed og samrådsbestemmelser og al den slags ting. Jeg synes, at der er grund til at lægge mærke til, hvor lidt garantier der er på prisområderne, hvor man bare forudsætter, at man får en pæn behandling af olieselskaberne. Hvordan i alverden man kan gøre det

efter de erfaringer man har fra den sidste oliemangelvinter, hvor man lod olieselskaberne tage genanskaffelsesprisen for de lagre, som de for længst havde oplagret. Og jeg vil også erindre om, hvad angår de spareforanstaltninger, som man omgås med, at sådan som det faktisk kom til at foregå i vinteren 1973-74, var det et meget usocialt lavenergisamfund, som nogle er så glade for, som dengang blev praktiseret, og som væltede de store byrder ud på den almindelige befolkning.

Det, jeg advarer mod, er, at man her opbygger et forpligtende apparatur med henvisning til en situation, som den har været tidligere, men som kan bruges til helt andre formål, end man åbenbart forestiller sig.

Til slut vil jeg glæde ministeren med, at vi ikke har noget at indvende imod lovforslag nr. 129 om forsyningsmæssige foranstaltninger.

Steen Folke (VS):

VS' ordfører, hr. Sigsgaard, er forhindret i at være til stede, og jeg skal i hans fravær knytte nogle bemærkninger til de to lovforslag og først og fremmest til lovforslag nr. 130 om oplysnings- og salgsplicht vedrørende kulbrinter, som jo er langt det interessante.

Det er klart, at oliekrisen viste en hel del urimeligheder i den måde, hvorpå olien blev fordelt, først og fremmest fordi det var de multinationale selskaber, som stort set havde uindskrænket ret til at afgøre, hvad der skulle ske. VS er ikke modstander af forskellige former for forholdsregler, som kan imødegå nogle af disse urimeligheder, herunder også forholdsregler omkring oplysnings- og salgsplicht og den slags, som der er tale om her. Vi mener ikke, at den slags forholdsregler på nogen måde vil være tilstrækkelige til at løse de problemer, der stiller sig, fordi det jo stadig væk vil være de multinationale selskaber, der har fat i den lange ende. Hr. Guldberg var inde på, at det var et meget, jeg tror, han sagde kartelpræget marked, der var tale om her. Det tør jo nok siges, at det internationale oliemarked er kartelpræget — så har man i hvert fald ikke sagt for meget. Jeg mener ikke, der er grund til at tro, at man med disse meget spagfær-

[Steen Folke.]

dige bestemmelser kan gøre noget særligt i retning af at modvirke de urimeligheder, som kommer herfra.

Men derudover er det interessanteste ved lovforslaget selvsagt det, som et par tidligere ordførere har været inde på, at i realiteten er lovforslag nr. 130 om oplysnings- og salgsplicht først og fremmest et forslag om at ratificere dansk tilslutning til Det Internationale Energi Program og Det Internationale Energi Agentur. Og det er det, som jeg især vil knytte nogle kommentarer til.

Det er jo påfaldende, at man får et sådant lovforslag med en uhyre uskyldigt udseende overskrift: „Forslag til lov om oplysnings- og salgsplicht vedrørende kulbrinter“, hvorefter man altså kan se, at det, det hele stort set handler om, er noget ganske andet: nemlig denne ratifikation af en meget omfattende energiaftale med alle de konsekvenser, som det har både energipolitisk og magtpolitisk, og hvad der i øvrigt ligger i det.

Det fremgår jo også af bestemmelserne i lovforslaget, sådan som de er udformet, at de forpligtelser, som man vil pålægge, kun drejer sig om opfyldelse af internationale aftaler. Det gælder oplysningspligten i § 1 og salgsplichten i § 4. I begge tilfælde skal man åbenbart kun pålægge en sådan pligt i konsekvens af internationale aftaler. Hovedproblemet i lovforslaget er altså tilslutningen til Det Internationale Energi Program og Det Internationale Energi Agentur.

Hr. Stinus var inde på, at disse aftaler slet ikke var vendt imod nogen, men kun var et udtryk for en solidaritet imellem nogen. Det var absolut ikke vendt mod nogen andre. Jeg mener, det er en meget — undskyld mig — naiv analyse af verdenssituationen, der ligger bag sådanne udtalelser. Det er for mig at se helt klart, at disse aftaler i meget høj grad er vendt mod de olieproducerende lande. Hr. Ib Nørlund var inde på en hel del forhold heromkring. Jeg mener, man skal være stærblind for ikke at se, at dette indgår i et storpolitisk magtspil, hvor de højtudviklede kapitalistiske lande nu slutter sig sammen for at varetage deres interesser over for en række u-lande.

Det er klart, at dette forhold er meget afgørende for VS' stillingtagen. Vi er modstandere af alle foranstaltninger, som kan bidrage til at styrke den internationale ka-

pital, for i virkeligheden er det det, der er tale om her. Det er en sådan foranstaltning.

Der er ingen, der kan være i tvivl om, at dette program og agentur vil være anført af USA. Det fremgår på mangfoldige måder og altså helt ned til de pudsige stemmeregler i forbindelse med dette program. Jeg mener ikke, man skal tillægge disse afstemningsregler nogen overvældende eller afgørende betydning, men det er da i det mindste pudsigt i disse økologisk bevindte tider, at landenes stemmeafgivning afgøres af, hvor stort deres olieforbrug er. Jo mere de sviner med olieressourcerne, jo flere stemmer får de tildelt i forbindelse med programmet, og USA får altså ifølge aftalen tildelt i de samlede stemmevægte 51 mod Danmarks 4. Det er i øvrigt efter et uhyre indviklet system, som jeg slet ikke skal gøre rede for, men kun lige notere denne kendsgerning.

Jeg mener med andre ord, at der er tale om et forslag, som først og fremmest må ses som et forslag til ratifikation af dansk tiltræden til Det Internationale Energi Program og Det Internationale Energi Agentur, og da jeg mener, at det er et redskab for de højtudviklede kapitalistiske lande over for en række u-lande, så siger det sig selv, at VS er modstandere heraf.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Efter den allersidste bemærkning kan det måske virke lidt pudsigt, at jeg takker for den meget positive modtagelse af disse to lovforslag. Hvis jeg får lov til at samle alle indlæg sammen, tror jeg, jeg har lov til at gøre det, specielt naturligtvis for lovforslag nr. 129's vedkommende, men også med et meget bredt flertal, så vidt jeg kunne høre, i denne sal for lovforslag nr. 130.

Jeg skal nøjes med at besvare nogle af de spørgsmål, der er rejst. Til hr. Erik Holst og mange andre skal jeg understrege, at det er rigtigt, at man vel som oftest skaber en særlig ratifikationsbeføjelse, men vi har en række fortilfælde på, at ratifikationsbestemmelsen er taget med ind i følgelovgivningen. Det er den også her af de grunde, der er anført, og efter accept af udenrigsministeriet og af justitsministeriets lovkontor. Jeg skal til allersidst komme tilbage til, om det skulle være et forsøg på at skjule, at der ligger en ratifikation heri, men det behøver jeg vist ikke indlede med.

[Handelsministeren.]

Hr. Guldberg havde en bemærkning om, at lidt af det, vi sagde, kunne ægges til modsigelse. Jeg er glad for, at både han og jeg er typer, der ikke sådan lader os ægge til modsigelse, men koncentrerer os om det saglige indhold, og det takker jeg for. Jeg er aldeles enig med hr. Guldberg i, at det vil være værdifuldt, om vi for i hvert fald lovforslag nr. 130's vedkommende kan få en så hurtig behandling, at vi på et rimeligt tidspunkt kan nå at ratificere.

Jeg vil også gerne bekræfte som min vurdering, at det, der her er tale om, er at skabe et grundlag for et dels dybere og dels stadig mere vidtrækkende samarbejde om international energisikkerhed.

Jeg forstår godt hr. Guldbergs betragtninger om prisudligningsproblematikken, når den flyttes fra energiforhold til andre forhold, selv om det stadig væk kun er tanken, at det skal fungere i en mangelsituation, sådan som det er lovens hovedformål. Jeg vil gerne i udvalget drøfte, dels hvad dette betyder i praksis på andre områder, dels, når vi ved det, om det giver anledning til en anden formulering.

Hr. Nauerby sagde direkte, at hans parti ville gå imod prisudligning. Jeg håber, at vi diskuterer delvis på grundlag af den misforståelse, at der her foreslås en prisudligning generelt. Der foreslås en prisudligning i en mangelsituation og i en ekstraordinær mangelsituation. Jeg vil gerne gøre hr. Guldbergs ord til mine, når han i sit indlæg understregede, at erfaringerne under oliekrisen i 1973 viste os, at vi i hver fald dengang manglede en prisudligningsordning. Vi havde en lang række andre redskaber, der gjorde det muligt for os at arbejde hurtigt, men vi kunne ikke arbejde hurtigt nok på dette område. Det er det, vi ønsker at tilgode i en fremtidig situation.

Til hr. Stinus skal jeg bekræfte, at der er tale om det, vi kunne kalde forskellige beregningsmåder med hensyn til lageret, fordi de 90 dage tages på lagerbeholdningerne, som de ligger i tankene. Men det, man regner med her, er med et fradrag af de 10 pct., der ligger på bunden, og hvis renhed man aldrig er mere sikker på, end man nødigt vil regne dem med i den aktuelle forbrugsmulighed.

Så skal jeg igen sige, at jeg er enig med

hr. Stinus — og dermed bliver jeg uenig med et par af de senere talere — når han siger, at der ikke er tænkt at foretage sig noget imod noget, men for noget med disse lovgivninger.

Over for hr. Lembourn skal jeg bekræfte, at vi naturligvis har tænkt os at benytte en rimelig oplysningsfrist. Jeg vil ikke tro, det var nødvendigt at ændre loven af den grund, men jeg bekræfter gerne, at den vil blive rimelig i forhold til den situation, vi befinder os i, og den kan være rimelig af vidt forskellig størrelse, afhængig af den akutte situation.

Hr. Lembourn havde en bemærkning om nødvendigheden af ansættelser, som jeg er særlig glad for, men med modsat fortegn. Vi har hidtil gennemført en delvis løsning i hvert fald i 1973 af en energikrise, som betød ansættelser på permanent basis af hundredvis af mennesker i de fleste lande omkring os, uden ansættelser. Vi har videreført eller forsøgt at videreføre en energipolitik i dette land på, hvis jeg husker ret $3\frac{1}{2}$ medarbejder. Det går simpelt hen ikke længere. Vi kan ikke nedvurdere dansk energipolitik ved at undlade at skabe et administrativt grundlag for at føre energipolitik i dette land, og derfor vil jeg gerne allerede nu på den af hr. Lembourn givne foranledning advisere, at heller ikke de to plus to medarbejdere, vi snakker om, i denne forbindelse bliver tilstrækkelige til at løse dansk energipolitik planlægningsmæssige og administrative problemer i den kommende fremtid.

Hr. Ømann nævnte, at vi ligesom i hele konventionen mangler det universelle. Det er jeg ikke uenig med hr. Ømann i. Men når han så går videre og siger, at vi dermed er inde i en konfrontationslinje, så er vi ikke længere enige. Så er vi inde i en leg med ord, som også et par senere talere var inde på. Vi kan fra den ene side i denne sal, som synes ikke at skille på midten, men andre steder, tale om en samarbejdslinje, og fra andre sider om en konfrontationslinje. Jeg ønsker at tale om en samarbejdslinje, og det mener jeg at kunne gøre med god samvittighed, så længe der er tale om et samarbejde, vi gerne ser gjort større og bredere, end det er i dette øjeblik. Der er ikke tale om en lukket klub, der er tale om et åbent medlemskab, der meget gerne må blive større, end det er i dette øjeblik.

[Handelsministeren.]

Hr. Ømann havde et par spørgsmål om vor vilje og evne og aktuelle planer for at nedbringe forbruget for at anvende alternative energikilder. Det vil måske føre lidt langt, hvis vi går ind i en detaildiskussion om disse emner. Jeg tror, jeg vil nøjes med at love hr. Ømann, at i løbet af ganske få uger vil der for folketingets energipolitiske udvalg foreligge et notat fra handelsministeren, der også indeholder et forsøg på en aktuel og også en lidt mere langsigtet besvarelse af bl. a. netop disse spørgsmål.

Så synes jeg, jeg må have lov at sige som tidligere medlem af det folketingsudvalg, der behandlede planlægningen af koncessionspolitikken på Grønland, at det er ikke min opfattelse, at der har været arbejdet forhastet, men tværtimod min opfattelse, at der er arbejdet overordentlig dybtgående og overordentlig grundigt med koncessionsproblematikken på olieområdet for den del af Grønland, det drejer sig om.

Hr. Honoré havde et spørgsmål, om ikke § 1 ligesom gik videre, end vi burde. Jeg vil godt i den forbindelse pege på, at i konventionens artikel 27 og artikel 33 er indeholdt så mange detailhensyn, at vi har ment det rigtigere og nemmere at nøjes med denne kortere formulering. I det omfang, hvor fortrolighed skal eksistere, lykkedes det os også under energikrisen i 1973 at fastholde denne fortrolighed, og det tror jeg, vi fortsat vil være i stand til.

Hr. Ib Nørlund nævnte, at vi ligesom gik ind i energipolitikken bagvendt. Jeg kunne vel også have ønsket, at vi af kronologiske grunde kunne have nået at førstebehandle el-forsyningsloven og anlægsloven før disse to. Det kunne vi ikke rent arbejdsmæssigt, men jeg er aldeles overbevist om, at hr. Ib Nørlund er vidende om, at de er fremlagt til behandling her i tinget. Jeg er sikker på, at han allerede kender deres indhold, og at han derfor tager dem med i sin samlede vurdering af de første — all right, spæde forudsætninger for en konsekvent energipolitik.

Hr. Ib Nørlund rejste nogle udenrigspolitiske aspekter, og jeg skal bestemt uden at være ekspert på det udenrigspolitiske nøjes med at sige, at det er min oprigtige opfattelse, at Danmark udelukkende har søgt at tilgodese sine rimelige energipolitiske synspunkter i arbejdet med dette og ikke noget

som helst andet. Hr. Ib Nørlund ønskede at placere Danmark selvstændigt i energiforsyningssituationen. Jeg skal ikke spørge hvordan, men jeg skal nøjes med at understrege den helt usædvanlige afhængighed, som det danske samfund indtil dato netop har haft af udefra kommende forsyninger, og den deraf følgende naturlige tilbøjelighed til at indgå i et større samarbejde for at sikre en forsyningssikkerhed.

Så skylder jeg hr. Ib Nørlund at sige hjertelig tak for hans tilslutning til lovforslag nr. 129 om forsyningsmæssige foranstaltninger.

Til hr. Steen Folke skal jeg blot slutte med den bemærkning, at mens jeg helt har accepteret den usikkerhed, der hos mange har været, om det var en sædvanlig og en praktisk fremgangsmåde at lægge ratifikationsbestemmelsen ind i denne lov, så forekommer det mig, at hr. Steen Folke gik længere, end hans kendskab til folketingsmedlemmers naturlige evne til at finde ind i sagerne normalt ville foranledige, når han siger, at det er påfaldende, at vi har gemt denne ratifikation væk i en lov. Jeg tror, han selv blev opmærksom på, at hr. Ib Nørlund pegede på de bemærkninger, der står om, hvor betydningsfuld denne ratifikation er, og jeg tror, at jeg skylder at sige, at jeg ville aldrig nogen sinde tillade mig at nedvurdere folketingsmedlemmer sådant, at jeg troede, jeg kunne skjule en ratifikation ved at lægge den ind som en paragraf i en større lov. Jeg føler mig aldeles tryk ved, at man når at læse hele lovforslaget igennem.

Ib Nørlund (DKP):

Jeg vil godt sige til ministeren, at når jeg snakker om, at man kommer bagvendt ind i denne sag, er det ikke, fordi jeg ikke læser de dokumenter, der bliver omdelt, men faktisk af hensyn til tinget her. Havde det ikke været ganske charmerende, om der havde været nogle til stede? Kunne det ikke være meget passende, at man viste opmærksomhed over for hele dette spørgsmål? Men deri har man også, synes jeg, en vis skyld, sådan som man kommer med dette lovforslag med behandling af kulbrinter. Det er jo så galt, at tingets daværende fungerende formand var i tvivl om, hvad det var for nogle mærkelige dyr. Jeg synes altså, det er en urimeelig måde at gribe tingene an på.

[Ib Nørlund.]

Lige til spørgsmålet om konfrontationer. Jeg stillede et spørgsmål, om man fra dansk side nogen sinde på nogen måde havde mødet en afstandtagen fra de trusler, som fra officiel amerikansk side fremsættes netop i forbindelse med oliespørgsmålet. Jeg er klar over, at jeg ikke skal rette min forespørgsel til den foregående regering, fordi den daværende udenrigsminister har optrådt i radioen på en måde, hvor han fuldt og helt gik ind for denne amerikanske politik, men derfor vil jeg godt rette spørgsmålet til den nuværende regering, og hvis handelsministeren ikke mener at kunne svare i dag, kunne han måske give mig et løfte om nærmere oplysning i forbindelse med udvalgsbehandlingen. For jeg synes dog, det er en ganske væsentlig ting, hvis man vil have at vide, om den realpolitiske følge af denne aftale går i retning af konfrontation eller ej, at få sådanne kendsgerninger på bordet.

Sluttelig spørgsmålet om at sikre sig en så selvstændig stilling som muligt. Jeg mener ikke, at vi skal gå og vente, til der vælder olie op af den danske jord. Sådan er det ikke, men det bekymrer mig i og for sig, at ministeren overhovedet forbavses over, at man kan gøre sig overvejelser af den art. Spørgsmålet er da i forholdet til et marked, som er behersket af de store oliemonopoler, sådan som det har ligget hidtil: sker der væsentlige forskydninger i vores tid, som giver plads for en initiativrig politik fra dansk side til at sikre sig en større grad af uafhængighed end tidligere? Det har både at gøre med olielandenes mere selvstændige optræden og med de muligheder, som kan opstå ved alternative former for energianvendelse. Derfor vil jeg gerne bede ministeren bekræfte, at det ikke ligger ham helt fjernt at prøve at finde en selvstændig dansk energipolitik.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Må jeg igen om begrebet konfrontation sige, at min vurdering er den, at denne konvention skal ses, som den foreligger, med sine egne bemærkninger og ikke ses ud fra flere års energipolitiske drøftelser fra enkeltstaters vedkommende. Men jeg skal da ikke fortænke hr. Ib Nørlund i at ønske eventuelt på denne baggrund et samråd med min

kollega udenrigsministeren om disse synspunkter i øvrigt.

Må jeg sige, når vi drøfter selvstændig energipolitik, at sådan som hr. Ib Nørlund nu formulerede det, tror jeg, vi er langt mere enige, end den første debat gav udtryk for, for hvis det, vi drøfter, er, at Danmark har en selvstændig forpligtelse til at formulere sin egen energipolitik, men derefter nok inden for den måtte konstatere, at den kun kan opfyldes i et samarbejde med andre lande, så er jeg enig. Jeg er enig i, at vi skal ikke starte bagvendt i den forstand, at vi skal påtage os forpligtelser, som vi ikke mener falder naturligt ind i de ønsker, Danmark isoleret set må have. Det mener jeg heller ikke, vi gør. Jeg mener at denne konvention er med til at skabe de nødvendige forudsætninger for, at vi kan tilrettelægge den energipolitik, der er den bedste for os.

Så kan jeg ikke lade være med måske lidt spøgefuldt at sige, når hr. Ib Nørlund slutter med at sige, at det er lidt trist, at vi har skjult denne lovs spændende indhold ved navnet kulbrinter, så der ikke er så mange i salen, som der burde være, skønt den efter hans mening har et udenrigspolitisk indhold, ja, så gad jeg dog netop vide, om ikke det er meget svarende til deltagerantallet på et vist tidspunkt under den udenrigspolitiske debat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til det energipolitiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Forhandling om miljøministerens skriftlige redegørelse af 13. marts 1975 om genanvendelse.

(Redegørelse nr. I. Redegørelsen givet 13/3 75).

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Taletiden er 15 minutter for ordførere og 5 minutter for andre medlemmer.